

Пеџар Михајловић¹ и Ана Марија Грбић

РАЗГОВОР ПОВОДОМ ФИЛМА И СЕРИЈЕ ЛУЖНИ ВЕТАР

Ана Марија Грбић: *Какво је био искуство радићи на жанровском/крими филму и серији у Србији?*

Петар Михајловић: Морао бих да кажем да је било подједнако пријатно и непријатно. Са техничке, продукцијске стране, од иницијалне идеје до премијере филма прошло је неких дванаест година. С друге стране, од иницијалне идеје за серију до самог емитовања прве епизоде прошло тек нешто више од годину дана. У креативном смислу, стварност у Србији је непресушни извор инспирације када причамо о овом жанру, о овој тематици, али требало је „изабрати“ најбољег могућег јунака (тј. антијунака) и „испричати“ најбољу могућу верзију његове приче. Били смо свесни да ћемо се бавити жанром који наша кинематографија до сада готово да није ни препознала и да, самим тим, морамо бити обазриви. Али, с друге стране, императив је био да, и под тим условима, ипак покушамо да направимо и одређени „ауторски искорак“.

А. М. Грбић: *На који начин сће постојили баланс између развијања позадинских, обичних животиња ликова и жанровских делова филма?*

П. Михајловић: На неки начин, већ у старту сам направио два паралелна сторилајна. Први се тицао главног тока радње, оног који је произашао из саме, иницијалне идеје, док је други у потпуности био посвећен „свему осталом“. То је свакако видљивије у самој серији. Онда сам их, тражећи одговарајућа места, драматуршка и ритмичка, укрстио и то је било то.

А. М. Грбић: *Структура франшизе је интересантна: први део је филм, након њега следи серија, након серије је на реду овећ филм. Како је стекао процес промишљања овакве структуре и који су био нарочити изазови са којима сће се сусрели?*

П. Михајловић: Да будем искрен, с моје тачке гледишта, највећи изазови су се тицали пара. Паре су, дакле, делом и утицале на ту „интересантну структуру франшизе“. Иако је сваком од колега, који је имао прилике да прочита сценарио, било јасно да се ради о потентном, квалитетно осмишљеном пројекту, дуго смо чекали да то схвати и нека од комисија ФЦС-а. Када се то коначно десило и пошто је филм прошао одлично у биоскопима, оберучке смо прихватили све што нам је тај успех пружио. Филм јесте

¹ Петар Михајловић је дипломирао драматургију на Факултету драмских уметности у Београду. По његовом тексту реализоване су многе позоришне представе (*Гавран*, *Писаћи скапелом*, *Радничка хроника* итд.) и више од 15 радио-драма, радио-минијатура и кратких играних филмова. Сценариста је и серије и филма *Лужни ветар*.

био основа свега, биће то и убудуће, али било је јасно да има смисла искористити и ову ренесансу телевизијског играног програма и пружити гледаоцима нешто заиста квалитетно и, за наше услове, другачије.

А. М. Грбић: *Уз Вас, режисер Милош Аврамовић је косценарисџа филма. Како је изгледала ваша сарадња?*

П. Михајловић: Доста дуго смо чекали тај први филм па се, сходно томе, доста дуго и радило на коначној верзији сценарија која је закључана буквално неколико тренутака пре прве клапе. Много кафа, много разговора, након којих бих сео и написао једну верзију. Онда, опет кафе, опет разговори, опет писање... И тако неких једанаест година... С једном од верзија сам дипломирао, друга је награђена на једном од конкурса за сценарио, трећу сам расписао у серију чија је прва епизода постала први филм... Да, дуго смо чекали, али, ето, срећом, Милош ниједног тренутка није желео да одустане од овог филма и чекање се исплатило...

А. М. Грбић: *Да ли је писање сценарија усамљенички посао?*

П. Михајловић: Ако се под писањем сценарија мисли на сам процес где једна особа седне на своју омиљену столицу, стави лаптоп (или шта већ) на свој омиљени радни сто, скува бокал своје омиљене кафе (или чега већ) и проведе одређени број дана и ноћи бележећи филмски конципиране мисли на папир (или где већ), онда је то заиста усамљенички посао. Али ако се под писањем сценарија мисли и на све те телефонске позиве редитеља, продуцентата, глумца, разновразне рокове, пројектне документације, слушање предлога, оправдавање ликова и реплика, „пеглања“ прве руке, друге руке, треће руке..., онда је то нешто сасвим друго. Сценарио претпоставља филм, а филм велики број људи који ће на њему радити, а ту су негде и сви они који ће тај филм (увек се надаш) желети да виде, тако да бих се пре определио за ту другу верзију.

А. М. Грбић: *Које серије су Вас инспирисале, које су њих серије које сте иледали у свом формативном животној периоду?*

П. Михајловић: Надам се да тај неки мој „формативни животни период“ још увек траје и да ће трајати докле год будем могао да са уживањем пратим то што се у овом конкретном пољу буде дешавало и у будућности јер је очигледно да има поприлично простора за то. Дејвид Сајмон је бог и мислим да још увек није измишљено ништа боље и тачније од тих његових монтажних секвенци којима завршава сезоне и серијале. Почело је са *Одељењем за убиство* и надам се да ће трајати што дуже. Тај осећај да увек подједнако буде удаљен од фикције и документа, од самозадовољног уметничког дела и суве кабловске забаве, од друштвене, политичке ангажованости и личне драме „малог човека“, од надменог просеравања и баналног кукумавчења... Његове серије се подједнако читају и слушају и гледају, а онај, ко то жели, након свега, свакако постаје „бољи човек“. Као да није довољно тога донео серијом *Луи* коју је радио за Еф-Екс, Луи Си Кеј ме је одувао сваки сегментом своје „ослобођене“ веб-серије *Хорас и Луи*. Потпуну слободу у приступу и реализацији нуди последњих година и инспиративни Чарли Брукер, али, наравно, у драстично другачијем кључу... С друге стране, тенденцију да буду врло инспиративне поседују и оне серије које никоме не бисте препоручили. И свакако их је много више...

А. М. Грбић: *На који начин се разликује Ваш процес рада када радите на сценарију за филм и када радите на сценарију за серију?*

П. Михајловић: Јесте опште место, али, ето, филм је, у поређењу са серијом која је маратон, спринт на сто метара (или 110 са препонама). Поготово ако је у питању жанровски филм где је доста ствари унапред утврђено што, самим тим, донекле и олакшава посао. Ако се ствари добро поставе, неке сцене се готово саме пишу. Такође, свестан сам и да постоји доста сцена („продукцијски захтевнијих“) које ће ипак, у својој коначници, умногоме да зависе и од ствари на које немам посебан утицај. Много више уживам радећи на серијама јер је, логично, много више простора, а ја волим да се напишем. Уживам бавећи се „споредним ликовима“ за које у филму иначе не би било места... Дакле, за мене је процес мање-више исти, али се, логично, разликује у обиму (и сатисфакцији).

А. М. Грбић: *Коју домаћу серију цените и због чега?*

П. Михајловић: Ако причамо о серијама насталим у последњих неколико година, онда бих издвојио *Жмурке* Мише Радивојевића јер је професор Радивојевић још једном доказао да је са својих осамдесет година млађи и слободнији од свих нас заједно! Ту је и *Месо* Николе Пејаковића који пише и ствара изузетно животан, епски циничан блуз са таквом лакоћом да буквално засузим и пре него дође та нека реплика којом намерава да поентира. Чуо сам да су *Коси* још боље! А поменуо бих и Младена Ђорђевића и његову документарну серију проистеклу из пројекта *Сумрак у бечком хаусџору*. Иако сам имао прилике да погледам свега четири од очекиваних дванаест епизода, мислим да је Младен и овога пута успео да за нас остале прошири визуру и поље могућег деловања.

А. М. Грбић: *Да ли квалитет серије зависи умногоме од новчаног замаха продукције?*

П. Михајловић: Максимално се трудим да ме, док радим, цела та ствар са „буџетским конструкцијама“ заобиђе. Јасно је да одређена свота новца доноси или односи много тога, поготово ако је намера аутора и да „све то изгледа скуп“, али ипак волим да мислим да је добра идеја основа свега и да ће она лакше покрити мањак новца, него што ће новац надоместити лошу идеју.

А. М. Грбић: *Где видите домаћу серију у будућности? Како се она развија?*

П. Михајловић: Тренутно ми цела ствар са огромним бројем пројеката који су у фази снимања и још већим чија се реализација очекује у блиској будућности делује потпуно хаотично, али претпостављам да би то био један класичан „српски модус операнди“ само овог пута примењен, конкретно, на телевизијске серије. Колегијално, наравно да ми је драго што се оволико снима, а сигуран сам и да за сваку верзију „истине“ има довољно публике. Е сад, да ли је то „довољно“ довољно и за оне који дају паре, остаје да се види и мислим да ће се управо на тај начин у будућности и искристалисати цела та збрка. Надам се да ће, с протоком времена, више простора добити ти неки „експерименталнији, храбрији“ пројекти чија реализација неће зависити од потенцијалних шерова и рејтинга већ од ауторског потенцијала наших стваралаца (који свакако имају шта да кажу) или прилика да образујемо публику пружајући јој нешто „другачије“.